

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 1CoKR/6/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111231785
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Noskovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1111231785.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: O. B.U., D.. XX.XX.XXXX, M. X, N., zast. FUTEJ & Partners, s.r.o., so sídlom Radlinského 2, 811 07 Bratislava, proti žalovanému: JUDr. Marek Letkovský, so sídlom Legionárska 1/C, 831 04 Bratislava, správca konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE, so sídlom Poľná 1, 811 08 Bratislava, IČO: 35 784 717, v konaní o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky a poradia popretej pohľadávky, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 30.09.2015, č. k. 6Cbi/1/2011-78, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave odvolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 6Cbi/1/2011-78 zo dňa 30.09.2015, **z r u š u j e a v e c v r a c i a** súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Okresný súd v Bratislave I v konaní pod č. k. 6Cbi/1/2011-78 vydal dňa 30.09.2015 rozsudok, ktorým žalobu žalobcu zamietol. Zároveň súd nepriznal žalovanému náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku Okresný súd Bratislava I uviedol, že žalobou doručenu súdu dňa 22.09.2011 sa žalobca domáhal určenia, že pohľadávka ním prihlásená do konkurzného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3K/95/2010, popretá žalovaným ako správcom konkurznej podstaty úpadcu, je v celom rozsahu zistená a nesporná. Súd prvého stupňa v rámci vykonania dokazovania zistil, že žalobca si riadnym spôsobom prihlásil do konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 3K/95/2010 pohľadávku v celkovej sume 2.368,34 Eur, pričom táto bola dňa 22.08.2011 popretá správcom konkurznej podstaty na základe nemožnosti preveriť jej skutočnú existenciu a jej evidenciu v účtovníctve úpadcu. Súd prvého stupňa pripustil zmenu žalobného návrhu na pojednávaní dňa 13.07.2015 a zistil, že žalobca si v konkurznom konaní prihláškou prihlásil svoju pohľadávku vo výške 2.368,34 Eur zo zmenky č. XXXX, ktorá bola vystavená úpadcom dňa 05.01.2011. Žalovaný pred súdom prvého stupňa poukazoval na to, že si žalobca v konaní uplatňuje zmenu, ktorú úpadca neeviduje. Súd prvého stupňa v rámci vykonania dokazovania zistil, že žalobca podal žiadosť o zrušenie členského podielu v družstve zo dňa 04.01.2011, ktorou žiadal vyplatiť vyrovnací podiel vo výške 2.368,34 Eur. Z potvrdenia o zániku členstva žalobcu v družstve: PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE, Poľná 1, 811 08 Bratislava, IČO: 35 784 717 (ďalej len „PDSI“) a zo vzniku nároku na vyrovnací podiel zo dňa 17.03.2011 vyplýva, že úpadca potvrdil žalobcovi, že mu zaniklo členstvo v družstve dňa 20.01.2011, a to na základe jeho žiadosti o zrušenie členstva zo dňa 04.01.2011 - rozhodnutím predstavenstva družstva. Žalobcovi podľa článku 16 ods. 3 Stanov družstva vzniklo voči úpadcovi právo na vyrovnací podiel vo výške 2.368,34 Eur, ktorý je podľa čl. 21 ods. 2 Stanov družstva splatný do 6 mesiacov odo dňa zániku účasti člena v družstve, t. j. do 20.07.2011. Súd prvého stupňa preskúmal Stanovy PDSI, a to článok 2 ods. 1, ods. 3, článok 10, čl. 11, čl. 14, čl. 21 bod 2 a bod 3 a zistil, že v konaní bolo sporné osvedčenie existencie právneho dôvodu určenia pohľadávky vo výške 2.368,34 Eur a jej výšky (určenie vyrovnacieho podielu po zániku člena družstva v družstve úpadcu) uplatnenej žalobcom ako veriteľom úpadcu uvedených v prihláške do konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 3K/95/2010, zapísanej v

zozname pohľadávok úpadcu. Súd prvého stupňa preto s poukazom na ust. § 32 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a ods. 6 a ods. 9 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej len „ZKR“) mal za preukázané, že koeficient AH je tvorený podielom rozdielu medzi vlastným imanom definovaným podľa príslušného právneho predpisu po zdanení a nedeliteľným fondom k sume všetkých nominálnych hodnôt členských vkladov. Na takto zistenom skutkovom základe, preto súd prvého stupňa vychádzajúc zo súvahy úpadcu k 18.04.2011, určil výpočet koeficientu AH podľa čl. 11 ods. 11 Stanov družstva vo výške -0,3037. Z uvedeného výpočtu vyplýva, že tento koeficient bol v čase zániku členstva žalobcu v družstve úpadcu záporný a vyrovnací podiel žalobcu bol v čase skončenia jeho členstva v družstve rovný nule. Súd prvého stupňa preto uviedol, že v incidenčnom spore o určenie pohľadávky popretej čo do právneho dôvodu a výšky je dôkazné bremeno na veriteľovi spornej pohľadávky, ktorý je žalobcom. Podstatné je, či veriteľ preukáže, že sporná pohľadávka existuje z dôvodov a najviac v rozsahu, ako to uviedol v prihláške tejto pohľadávky. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k skutkovému záveru, že žalobca v konaní neosvedčil právny dôvod určenia pohľadávky vo výške 2.368,34 Eur a jej výšku uplatnenej žalobcom v prihláške do konkurzného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3K/95/2010, zapísanej v zozname pohľadávok úpadcu, a preto žalobu zamietol. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 veta prvá zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov. Nakoľko v konaní mal úspech žalovaný, čím by mu vznikol nárok na náhradu trov konania, avšak žalovanému žiadne trovy nevznikli, preto súd ich náhradu nepriznal.

Dňa 13.11.2015 bolo do podateľne Okresného súdu Bratislava I doručené odvolanie žalobcu, prostredníctvom jeho právneho zástupcu FUTEJ & Partners, s.r.o., v ktorom sa konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval vecne nesprávne, ak nevyhovel návrhu navrhovateľa/žalobcu vo vzťahu k ním uplatnenému nároku. Rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. b), d) a e) a písm. f) OSP. V odvolaní ďalej uviedol, že žalobca si svoju pohľadávku vo výške 2.368,34 Eur vyplývajúcu zo zmenky č. XXXX vystavenej úpadcom, do konkurzu riadne a včas prihlásil dňa 22.08.2011, pričom žalovaný túto pohľadávku poprel z dôvodu nemožnosti jej preverenia z účtovníctva úpadcu. Má za to, že súd prvého stupňa pochybil, ak na jednej strane konštatoval, že prihlásenie pohľadávky nie je sporné, že je sporné osvedčenie existencie právneho dôvodu určenia pohľadávky vyplývajúcej zo zmenky a jej výšky a následne v odôvodnení rozsudku sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalovaného, ktorý poukázal na skutočnosť, že žalobca si ako pohľadávku uplatňuje zmenku, ktorá bola iba platobným prostriedkom vyrovnacieho podielu. V nadväznosti na túto skutočnosť sa súd prvého stupňa v rozsudku ďalej zaoberal výpočtom výšky vyrovnacieho podielu, vzorcom pre jeho výpočet a koeficientom AH, ktorý je upravený stanovami úpadcu ako jedna z premenných obsiahnutá vo vzorci nevyhnutnom pre určenie konečnej výšky vyrovnacieho podielu vystupujúceho člena úpadcu. Žalobca ako odvolateľ v nadväznosti na uvedené skutočnosti uvádza, že výpočet podielu, ako aj určenie koeficientu AH, nie sú v konaní relevantnými skutočnosťami dôležitými pre rozhodnutie vo veci. Zmenkové záväzky sú záväzky z listinného cenného papiera, a teda skutočnosť, kto a akým spôsobom je zo zmenky zaviazaný, vyplýva zo samotnej zmenky (cituje záver NS SR v konaní pod č. k. 4Obo 21/2012 zo dňa 31.07.2012). Obdobne cituje aj rozhodnutie Ústavného súdu SR IV US 383/2011-12. Má za to, že abstraktnosť zmenky spočíva v tom, že jej vznik sa viaže len na splnenie náležitostí určených právnymi predpismi, je teda úplne samostatná a oddelená od záväzkovo-právnych vzťahov. Má za to, že súd prvého stupňa v nadväznosti na uvedené skutočnosti, nemal posudzovať právny vzťah, z ktorého zmenka vznikla (t.j. kauzu zmenky) a už vôbec nie skutočnosť, v akej výške vznikol nárok žalobcu na vyrovnací podiel, resp. aká bola výška koeficientu AH nevyhnutného pre výpočet vyrovnacieho podielu. Žalobca považuje zmenku za platnú a spĺňajúcu formálne náležitosti v zmysle ust. zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového v platnom znení. Na takto uvedenom základe žiada, aby odvolací súd napadnutý 1. výrok rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 30.09.2015 zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie alebo, ak nie sú dané dôvody, navrhuje, aby napadnutý 1. výrok rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 30.09.2015, odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava I vyzval dňa 20.11.2015 odporcu/žalovaného, aby sa vyjadril k odvolaniu žalobcu/navrhovateľa, výzva doručená dňa 02.12.2015 tak, ako vyplýva z doručky na č. listu 85 spisu s tým, že žalovaný /odporca vyjadrenie doručil do podateľne súdu prvého stupňa dňa 16.12.2015. Z vyjadrenia vyplýva, že žalovaný/odporca nepovažuje odvolanie za dôvodné. Rozhodnutie súdu

prvého stupňa považuje za vecne správne v celom rozsahu (čo do výroku 1. rozsudku napadnutého odvolaním). Žalovaný je toho názoru, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a rovnako tiež, že napadnutý rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, a teda nie sú naplnené odvolacie dôvody uvedené v ust. § 205 ods. 2 písm. d) a f) OSP. Čo sa týka zmenky, zmenka predložená žalobcom sa nenachádza v evidencii úpadcu ako zmenka, ktorú mal úpadca vydať (to sa týka mnohých ďalších prípadov, pričom spoločným znakom je že zmenky mali byť vystavené v období medzi októbrom 2010 až marcom 2011). Žiadne zmenky v evidencii úpadcu z uvedeného obdobia nie sú, čo vzbudzuje podozrenie, s akým zámerom boli takéto zmenky vystavené. Vo vyjadrení ďalej uvádza, že jedným z dôvodov vystavenia takýchto zmienek môže byť účelové zvýhodnenie niektorých členov družstva, ktorí disponovali členským vkladom, ktorý v zmysle Stanov družstva pri zániku členstva a vzniku nároku na vyrovnací podiel, podlieha hospodárskym výsledkom družstva. Je otáznave, z akého dôvodu niektorým členom družstva zmenky vystavené boli a iným nie, dokonca im vystavenie zmenky bolo priamo ponúknuté vedením družstva (napr. L. M., Š. X, N.). Vo vyjadrení ďalej poukazuje aj na činnosť úpadcu a jeho spriaznených osôb, ktoré je predmetom skúmania orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vedie NAKA, protikorupčná jednotka, expozitúra Bratislava. Úpadca evidoval zmenkové vklady len vo výške 4.958.228,- Eur a zvyšok boli prostriedky z členských vkladov členov. Súhrn všetkých pohľadávok, v ktorých je uplatňovaným právom zmenka (bez ohľadu na dátum jej vystavenia), je v hodnote približne 17,42 mil. Eur. Vo vzťahu k existencii zmenky treba opakovane poukázať na to, že úpadca túto zmenku neevidoval ako ním vydanú, z čoho vyvodzuje, že v čase vydania zmenky žiaden zmenkový vzťah k navrhovateľovi neexistoval. Za zásadné považuje uviesť, že približne od mája 2010 úpadca už nebol ďalej oprávnený zhromažďovať finančné prostriedky od obyvateľstva a z uvedeného vyplýva, že právny vzťah medzi sporovými stranami musel už v čase vystavenia zmenky existovať. V súvislosti s vyjadrením dopĺňa aj to, že v zmysle ust. § 17 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový (ktorý cituje odvolateľ), je možné prihliadať na nedobromyselnosť majiteľa zmenky pri jej nadobudnutí. Poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Prešove 3CoZM/17/2014 zo dňa 22.01.2015, podľa ktorého nedostatok kauzálneho vzťahu nie je dôvodom neplatnosti zmenkového záväzku, ale zakladá za podmienok čl. 1 § 17 námietku, ktorá je obranou proti povinnosti platiť zmenku zaplatiť. Na takto uvedenom základe žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, nakoľko súd prvého stupňa správne prihliadol na kauzálny vzťah a charakter zmenky v posudzovanom prípade.

Krajský súd v Bratislave prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že je dôvodné.

Odvolací súd s poukazom na obsah odvolania konštatuje, že pohľadávku si navrhovateľ prihlásil prihláškou do konkurzu dňa 27.05.2011 v sume 2.368,34 Eur titulom vlastnej zmenky vystavenej úpadcom PDSI. Z kópie zmenky založenej v spise súdu prvého stupňa (č. I. 62c) odvolací súd zistil, že ide o vlastnú zmenku vystavenú úpadcom dňa 05.01.2011 na rad, splatnú na videnie a bez protestu. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že zmenka bola vystavená z dôvodu zániku členstva žalobcu v PDSI. Členstvo navrhovateľa zaniklo na základe rozhodnutia predstavenstva o zrušení členstva, pričom vyrovnací podiel bol splatný v súlade so zánikom členstva v družstve (s poukazom na článok 21 bod 2 Stanov družstva).

Vo vzťahu k posudzovanej právnej veci odvolací súd uvádza, že je potrebné sa zaoberať vystavenou zmenkou. Z charakteru označenej kópie zmenky vyplýva, že ide o zmenku pro soluto, ktorá je uhradzovacou (platobnou zmenkou) a je určená na platenie. Solučný charakter zmenky možno vyvodiť aj z písomnej dohody o úprave niektorých práv a povinností uzavretej dňa 17.03.2011 medzi dlžníkom a veriteľom (bývalým členom družstva), v konaní v procesnom postavení žalobcu. Odvolací súd sa po posúdení odvolaním napadnutého rozsudku stotožňuje s právnou argumentáciou žalobcu, že právne vzťahy k zmenke sa riadia ustanoveniami zákona č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový zákon (ďalej „ZZŠ“).

Popretie pohľadávky uplatnenej titulom zmenky musí zodpovedať námietkam zmenečným (vytýkajúce formálne vady zmenky) alebo kauzálnym námietkam (vychádzajúce z príčinného vzťahu, ktorého existencia a obsah boli dôvodom vzniku zmenkového záväzku).

Odvolací súd sa nestotožňuje s odvolacou námietkou žalobcu, že súd prvého stupňa nie je oprávnený skúmať kauzu zmenky (vychádzajúcu z príčinného vzťahu, ktorého existencia a obsah boli dôvodom

vzniku zmenkového záväzku - hmotnoprávny dôvod, na základe ktorého zmenka vznikla). Odvolací súd má za to, že aj pri solučnom charaktere zmenky sú prípustné kauzálne námietky, ktorých podstatou je zistenie, či výkon práva zo zmenky má povahu riadneho výkonu práva (obdobne NS ČR 29Cdo 1363/2011).

Existencia zmenky je daná splnením formálnych náležitostí zmenky vyžadovaných ZZŠ, ktoré sú v prípade vlastnej zmenky upravené v čl. I § 75 a § 76 ZZŠ. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovaný spochybnil predloženie zmenky, alebo že by vytkol formálne vady zmenky spôsobujúce jej neplatnosť.

Žalovaný nespochybnil nárok žalobcu na vyrovnací podiel (pozn. súdu ide o nárok zákonný) a jeho kauzálne námietky spočívali len v spochybnení výšky zmenkovej sumy argumentujúc tým, že na výpočet vyrovnacieho podielu nemala byť použitá účtovná súvaha za rok 2010, ale mal byť vypočítaný z účtovnej súvahy za rok 2011, kedy vychádza záporná hodnota vyrovnacieho podielu.

Je preto potrebné náležite a vecne správne posúdiť skutkový stav uplatneného nároku žalobcu s tým, že v ďalšom konaní súd prvého stupňa vyhodnotí argumentáciu a obranu správcu konkurznej podstaty (žalovaného), ktorá spočíva v tom, že neuznal právny dôvod titulom zmenky, výšku a vymáhateľnosť pohľadávky veriteľa uplatnenej prihláškou titulom vystavenia zmenky. Žalovaný zároveň poukázal na to, že konanie úpadcu pri vystavení zmeniek, je predmetom konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní, v konaní vedenom Národnou kriminálnou agentúrou v Bratislave.

Zároveň je potrebné náležite vyhodnotiť a zaoberať sa námietkami právneho zástupcu žalobcu vo vzťahu k argumentácii, že žalobca svoj nárok tak, ako bol uplatnený v konkurznej prihláške, neodvodil od nároku na vyplatenie vyrovnacieho podielu, ale od nároku vyplývajúceho zo zmenky. Súd prvého stupňa preto musí vyhodnotiť, či správca konkurznej podstaty (žalovaný) uplatnil voči zmenke právne relevantné formálne alebo kauzálne námietky.

Z obsahu spisu vyplýva, že zmenka bola vystavená na sumu 2.368,34 Eur, ktorá by mala predstavovať výšku vyrovnacieho podielu člena v družstve titulom zániku jeho členstva.

Podstatou sporu účastníkov a podstatou kauzálnych námietok žalovaného, ako vyplýva z obsahu spisu, je výška vyrovnacieho podielu žalobcu. Danosť nároku žalobcu na vyrovnací podiel, spojená so zánikom členstva v družstve úpadcu, sporná nie je, nakoľko tento nárok má charakter nároku zákonného. Spor účastníkov však spočíva vo výške vyrovnacieho podielu v závislosti od rozhodného obdobia, z ktorého bol počítaný. Zatiaľ čo žalovaný ako správca konkurznej podstaty tvrdí, že rozhodným obdobím je rok 2011 a správne bola použitá mimoriadna účtovná závierka za rok 2011, žalobca tvrdí, že rozhodným obdobím je rok 2010 a na výpočet vyrovnacieho podielu mala byť použitá účtovná závierka za rok 2010 tak, ako to vyplýva z ust. § 233 Obchodného zákonníka, v znení účinnom ku dňu zániku členstva žalobcu.

Vo vzťahu k posúdeniu tejto výšky pohľadávky žalobcu (veriteľa), popretej správcom konkurznej podstaty, odvolací súd zistil, že Stanovy družstva neurčujú rozhodné obdobie na výpočet vyrovnacieho podielu, preto je v rámci skúmania kauzy zmenky potrebné v posudzovanej právnej veci vychádzať z ust. § 233 zákona č. 513/1991 Obchodný zákonník v znení účinnom ku dňu zániku členstva navrhovateľa v družstve.

Podľa ust. § 233 ods. 3 Obchodného zákonníka, pre určenie vyrovnacieho podielu je rozhodný stav čistého obchodného imania družstva podľa riadnej individuálnej účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré predchádza účtovnému obdobiu, v ktorom členstvo zaniklo. V predmetnej právnej veci bola ako základ pre výpočet vyrovnacieho podielu použitá mimoriadna účtovná závierka zostavená pre účely konkurzu. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvedené ust. § 233 ods. 3 Obchodného zákonníka, pričom uvádza, že je potrebné aplikovať riadnu účtovnú závierku, ktorá má byť zostavená, alebo bola zostavená, za účtovné obdobie, ktoré predchádza účtovnému obdobiu, v ktorom členstvo zaniklo - t. j. účtovnú závierku za rok 2010 (od 01.01.2010 do 31.12.2010).

Súd prvého stupňa sa v doterajšom konaní a dokazovaní nezaoberal výškou vyrovnacieho podielu, ktorá by vyplývala z riadnej účtovnej závierky za rok 2010 a jeho právny záver o rozhodnom období, v ktorom sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, je nesprávny.

S poukazom na takto zistený skutkový základ, preto odvolací súd zrušuje odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu a vec vracia tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude náležite sa oboznámiť s príslušnou časťou zoznamu pohľadávok a v ňom uvedeným dôvodom popretia pohľadávky žalobcu správcom konkurznej podstaty, ktorý dôvod už žalovaný nemôže dodatočne meniť a pri zisťovaní skutkového stavu zameria dokazovanie na zistenie, či žalovaný uplatnil opodstatnené formálne námietky a pri skúmaní kauzálnych námietok zmenky zameria dokazovanie na zistenie, či žalobcom uplatnená pohľadávka zodpovedá výške vyrovnacieho podielu vypočítaného so zákonom (§ 233 ods. 3 Obchodného zákonníka), stanoveného rozhodného obdobia (t. j. z roku 2010). Pokiaľ to bude súd prvého stupňa považovať za potrebné, vykoná dopyt na NAKA za účelom oboznámenia sa so stavom trestného konania týkajúceho sa predmetných zmienek.

Nakoľko odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov i odvolacieho konania, súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 OSP).

Podľa § 223 OSP, odvolací súd rozhoduje rozsudkom, ak potvrdzuje alebo mení rozsudok, inak rozhoduje uznesením.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.